

קול רודי

פנינים יקרים מלוקטים מספר קול רודי עה"ת ומועדים מאת הרב רבי רודי פראנר שליט"א
נשיא דהתאחדות קהילות החרדים בעיר הברכה לטרון יצ"ו

כאילו מעולם לא היה ולמה למעני שהסיבה לזה למעני כדי להגדיל כבודי בעולם כביכול.

כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וכו'.

"ל דשני פעמים אנכי מכוונים לשני פעמים ה' ה' שבי"ג מדות וכפי שדרשו ב"ר"י ז"ל: מה הראשון אני הוא קודם שיחטא האדם ומה השני אני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה וגם כאן כופלים אנכי להשוות אנכי השני לאנכי הראשון שמבקשים מהקב"ה כפרה באופן שלאחר החטא יהא לגמרי כמו שהיה לפני החטא דלא רק שלא יענש על חטאו אלא שגם פגם החטא ימחק וזה מה שממשיך מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו שתהיה לכם טהרה כזו שהיתה לכם לפני ה' היינו לפני אמירת ה' הראשון של ה' וכאילו לא קרה כאן חטא כלל וזה גם מה שאומר ומסיים וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון וכו' דלכאורה קשה מה שייכות למחילה עם עבודת הלב באמת אלא דאי איכא כפרה לבד לענין העונש אבל עדיין פגם קיים אין כאן אמת אלא חסד דלמה יפטר מן העונש אחרי שפגמו קיים והאיך יוכל לזכות לעבוד באמת אבל אי הקב"ה מוחל לגמרי וחוזר להיות כאילו לא חטא כלל ונמצא דמחילתו גמורה באמת אפשר לו גם מכאן ולהבא לעבוד באמת וע"כ אומר וטהר לבנו לעבדך באמת מפני שאתה סלחן ומחלן ומבטל את העבירה כאילו מעולם לא נעשית

מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך וכו'.

הפירוש הוא דכמו שהעב והענן היום נראים בשמים ולמחר כבר אינם כמ"כ מבקשים שהקב"ה יעביר העוונות והחטאים לבטלם מלפניו ית' לגמרי [כעין זה מפרש רש"י שם על ישעיה מ"ג כ"ה] והנה נראה לומר עוד בזה בדדרך כלל הענן מתבטל ע"י שהגשם שבו יורד לארץ וכאשר מתרוקן הענן שוב איננו ונמצא שמעב וענן המחשיך את אור היום ומכסה את השמש והירח נעשה ממנו גשמי ברכה לגדל הדשאים והפירות בארץ כמ"כ מבקשים מהקב"ה שיעשה מהעונות והחטאים זכויות ע"י שתתקבל תשובתנו מאהבה ויתהפכו מרעה לטובה כמו שענן מתהפך לגשם ויתבטלו ועתה מובן היטב למה בתפילה הקצרה של הכ"ג בבית החיצון כשיצא מבית קה"ק היה מזכיר במיוחד שלא תתקבל תפילת עוברי דרכים לענין הגשמים אע"פ שבלא"ה כבר התפלל שהפירות יתגדלו היטב ושישראל יתפרנסו וא"כ מה ענין הזכרת הגשם בפ"ע ולהג"ל ניחא דירידת הגשמים הוי סימן למירוק והפיכת העב והענן והוי גם סימן למירוק והפיכת החטאים והעונות שיתהפכו לזכויות

כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון וכו'.

ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו וכו'. לכאורה יש כאן כמין סתירה שאומר מתחילה סלחן לישראל ומחלן לשבטי וכו' נקט סליחה לפני מחילה ותיכף אח"כ מסיים אין לנו מלך מוחל וסולח וכו' מחילה לפני סליחה והנה סליחה הוי פחות ממחילה ומש"ה כשמתוודין על חטא וכו' אמרין סלח לנו מחל לנו כפר וכו' מתחילין עם סליחה ורק אח"כ מבקשים מחילה ולפ"ז ניחא דאמרין סלחן לישראל תחילה ואח"כ מחלן לשבטי ישורון אבל למה מיד אח"כ מהפכין הסדר להקדים מחילה ונראה דכשאומרים שאין לנו מלך וכו' שפיר הוי הסדר מהופך דלא רק שאין לנו מלך מוחל דהוי דבר גדול אלא אפילו מלך סולח דהוי דבר קל גם זה אין לנו אלא אתה וכו' וכיון דסמוך לחתימה נקט זה הסדר מטעם הנ"ל ע"כ גם בסיום הברכה מסיים בא"י מלך מוחל וסולח וכו' אע"ג דבזה לא שייכא האי טעמא או אולי אפשר עוד לומר דסליחה קאי על השגגות היינו לעשות מהם זכויות והיינו למי ששב בהם בתשובה מאהבה כדאיאת ביומא פ"ו: דאל"ה מה מועיל להן הסליחה דהלא הן כבר רק שגגות ומחילה קאי על הזדונות היינו לעשות מהם שגגות בתשובה מיראה וממילא

ותתן לנו וכו' את יום הכפורים הזה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל בו את כל עונותינו וכו'.

ולכאורה תמוה כפל הלשון שמתחיל ואומר למחילה ולסליחה וכו' ואח"כ חוזר וכופל ולמחל בו את כל עונותינו וכו' והנה בתפילה של נעילה אמרין קץ ומחילה וסליחה על כל עונותינו למען נחדל מעושק ידינו ונשוב אליך לעשות חקי רצונך בלבב שלם וכו' ומבואר דבקשת המחילה בעיקרה אינה שלא ליענש על העבר אלא כדי שלא ליכשל לעתיד ואולי היינו ע"פ דברי חז"ל פ"ק דקידושין דף כ. כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה וכו' נעשית לו כהיתר ומבקש מחילה כדי שלא יהיה אצלו החטא בבחינת שנה בה ויכשל בו עוד דאם נמחל ונחשב כאינו לא יעשה לו עוד כהיתר וינצל ממנו ויחדל מעושק ידו ולפ"ז י"ל דגם כאן מהאי טעמא כופלין בקשת המחילה דמקודם מבקשים מחילה וסליחה על העבר שלא יענש ואח"כ מבקשים מחילה כדי שלא לעבור וליכשל עוד לעתיד ובזה מתפרש היטב גם נוסח החתימה של הברכה בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל מעביר אשמותינו בכל שנה ושנה וכו' ומה ההבדל בין מוחל וסולח לעונותינו לבין מעביר אשמותינו ואולי ג"ז כדנ"ל דמוחל וסולח היינו על העבר ומעביר אשמותינו על שם העתיד שלא ליכשל בהן עוד

מוחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני לחטאתיך לא אזכור ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכך חטאתיכם לפני ה' תטהרו וכו'.

לכאורה תמוה שמביא תחילה שני פסוקים מדברי קבלה מן הנביא ורק אח"כ מביא עיקר הפסוק מן התורה ולא עוד אלא שבפסוקים של דברי קבלה לא מרומז כלל דמדובר ביה"כ רק בפסוק דתורה כתוב כן ואפשר דאם מהפסוק מה"ת לבד היה מקום להבין דאין כפרה ביה"כ אא"כ האדם מגיע מכח עצמו לטהרה זו של לפני ה' תטהרו היינו תטהרו אתם לפני ה' ורק אז ביום הזה יכפר עליכם וכו' ע"כ מביא מדברי הנביא שכתוב בו מחיתי כעב פשעיך וכו' שובה אלי כי גאלתיך דמוכח דאדרבה מקודם הקב"ה מוחה הפשעים ורק אח"כ מבקש שובה אלי הרי דהכפרה באה מלמעלה והיא קודמת לבקשת התשובה ואילו מפסוק זה לבד ס"ד דכך היה בעבר כדנראה מלשון מחיתי וגו' ע"כ מביא עוד לפני"כ פסוק שכתוב בלשון הווה אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך וכו' דמבואר דתמיד שייך דבר זה ומי"מ לא סגי ליה בפסוק זה לבד דאין בו ראייה דמוחה בלי תשובה רק מהפסוק שכתוב בו מחיתי וגו' ומש"ה מביא את שניהם ורק אח"כ מביא עיקר הפסוק מן התורה דמעתי נבין כבר דלפני ה' תטהרו גם זה מן השמים וכדברי ר"ע במתני' דשלהי יומא דף פ"ה: אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים וכו'

מוחה והעבר פשעינו וכו' כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וכו'.

יש לפרש דכפל לשון אנכי אנכי מכוון כנגד ה' ה' שבי"ג מדות שדרשו חז"ל בר"ה דף י"ז ע"ב ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה וכו' דהקב"ה מקבל הבע"ת כאילו מעולם לא חטא ומדרגתו שווה לגמרי למה שהיה לפני החטא ויש לפרש כוונת הפסוק שמסיים למעני דכביכול יש בזה צורך גבוה כדי שתהיה מלכות שמים שלמה ולא תיפגע בחטאים של התחתונים דמה כבוד יש למלך שימלוך על אנשים שפוחתים והולכים במעלה ע"י ריבוי חטאיהם דאדם אין בארץ שיעשה טוב ולא יחטא וע"כ ניתנה תשובה ומוחקת לגמרי העון והחוזר בתשובה נחשב כאילו מעולם לא חטא ובזה מתפרש אנכי אנכי היינו ה' ה' שוה לאחר התשובה כלפני התשובה ומאי טעמא מפני שהוא ית' מוחה פשעיך לגמרי

למי שמתנהג עם שתי המדות ביחד שיש לו קלות ראש לגבי ענינים שבין אדם למקום וכגון כשצריך לקנות אתרוג כל הנמכר בשוק מספיק עבורו בלי לבדקו וכן בתפילים וכן שאר חפצי מצוה אן שאר קיום מצוה בתורה ותפילה וכו' אבל בעניני בין אדם לחברו הוא קשה עורף שאינו מוותר לעולם על פחות משהו פרוטה וכן אם מאן דהוא לא התנהג עמו כפי רצונו לעולם לא ימחול לו אפילו אחר הפצרות רבות שבזה הוא קשה עורף מאד.

על חטא שחטאנו לפניך בשיח שפתותינו וכו'.

לפי הסדר היה כאן ראוי להיות אות סמ"ך אחר הנו"ן ולפני העי"ן אלא שבמקום הסמ"ך קבעו שי"ן שמאלית שקראתו שוה לקריאת הסמ"ך ויש אולי לומר דיש בה כוונה נוספת לרמוז שהחטא של שיח שפתותינו דרכו לבא ע"י סיח שפתותינו עם סמ"ך שהוא ענין של היסח הדעת שע"י שאדם מדבר בלי לחשוב קל לו ליכשל בדיבורים אסורים שלא היה רצונו בהם אילו היה מתחשב יותר בישוב הדעת לפני שמוציא דבריו מפיו.

אתה יודע רזי עולם וסתרי כל בשר וכו' חופש חדרי בטן וכו' וחוקר וכו'.

אם יודע רזי וסתרי כל חי למה צריך להיות חופש וחוקר ונראה דמדה של חסד בא ללמדנו כאן דאף כשהקב"ה רואה אדם עושה דבר מגונה עם כוונה מגונה ויודע בדיוק מעשיו וכוונתו אעפ"כ עוד חופש ובוהן אולי יש צד זכות ע"י העבר שלו או סיבה אחרת שיכולה להגין עליו וללמד זכות עבורו.

עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי וכו'.

צריך להבין האיך משהו ואומר עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי הלא עד שלא נוצרתי לא חטא כלל אבל עכשיו שנוצרתי חטא וא"כ גרע טפי ונראה ליישב ע"פ הא דנמנו וגמרו בעירובין י"ג: נוח לו לאדם שלא נברא משנברא ע"ש וא"כ יש לו לאדם טענה כיון דלא היה כדאי לו שיברא למה באמת נברא הלא טוב היה לנשמתו שלא נברא ואם אעפ"כ נברא הוי עצם בריאתו בעל כרחו והאיך אפשר להענישו על בריאתו שהיתה באונס נמצא דלגבי חיוב שלו טוען בצדק עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי דאין לחייבו על אונס.

בקריאת התורה

וכל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום ונכרתה הנפש ההיא וגו'.

וכל הנפש אשר תעשה מלאכה וגו' והאבדתי את הנפש ההיא וגו'. למה אצל עינוי נקטה תורה לשון ונכרתה ואצל עשית מלאכה נקטה לשון והאבדתי ואולי י"ל דמי שאינו מתענה הוא בעצם משונה משאר ישראל המתענים שגופו מעוגן שבע באוכל ואבריו מלאים בחלב ודם חזק וכו' הרי שבעצם הוא כבר נכרת במה שפירש מכלל ישראל משא"כ מי שעושה מלאכה אין בזה שינוי בגופו ובעי שהקב"ה יאבד אותו.

בנוסח העבודה במוסף [המתחיל אתה כוננת] גורל ימין כשהוא של שם יתנהו על השעיר ואומר לה' חטאת וכו' ולכאורה ה"ה כשהגורל של שמאל הוא לה' שצריך ליתנהו על השעיר והמפרשים פירשו דלא רצה הפייטן לדבר אלא מאופן שישראל עושין רצונו של מקום ואז היה תמיד עולה בימין אבל יש אולי לפרש דהפייטן אזיל אליבא דתנא דברייתא שם ביומא ל"ט ע"א דס"ל דהכ"ג לא היה לוקח שני גורלות בשתי ידיו אלא רק גורל אחד בימינו והגורל השני לקח הסגן בימינו ולפ"ז ניחא היטב כאן דתמיד יהיה גורל של שם בימין או בימין של כ"ג או בימין של סגן [אלא דלפ"ז לא מובן כ"כ לשון טרף בקלפי דכתוב שם לעיל מינייה בסמוך והל"ל טרפו בקלפי לשון רבים שהיו שניהם טורפים ודו"ק]

מובן דמתחילה מוחל ועושה שגגות מכל העונות שהן הזדונות ואח"כ סולח שמכל אלו הזדונות שנעשו שגגות יחד עם השגגות דמעיקרא כולם יחד סולח אותן ועושה מהן זכיות ומש"ה מסיים מוחל וסולח לעונותינו וכו' דדוקא נקט עונותינו שהם הזדונות ובהם שייך סדר זה.

ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח אלא אתה.

קשה להבין דמשמע דרק לענין מחילה וסליחה אין לנו מלך אלא אתה אבל בלי מחילה וסליחה שפיר יש לנו מלך ולכאורה ה"ל לומר ומבלעדיך אין לנו מלך ותו לא ואולי הכוונה על מלך בשו"ד דשפיר יש לנו אלא שאינו מוחל וסולח ועדיין צ"ע דמה לי אם מלך זה מוחל או לא מה יוסיף לנו בזה לענין בקשת המחילה מהקב"ה על עבירות ואולי הכוונה שאם היה מלך בשו"ד בעולם שהיה מוחל למי שהרע לו היה בזה פתחון פה לטעון כלפי הקב"ה ומה מלך בשו"ד שאין בו שום שלמות אעפ"כ מוחל לעוברי רצונו אם כן הקב"ה ודאי דאפשר לתבוע ממנו מחילה אלא דאין לנו גם זה וא"כ אין אנו יכולים לסמוך אלא רק על תפילה לבד שהקב"ה ימחול לנו בלי שום צד של טענה הראויה להתקבל לענין זה.

בא"י מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה וכו'.

ולכאורה מה הכוונה מעביר אשמותינו אם כבר אמר מוחל וסולח לעונותינו וכו' ומה נשאר עוד להעביר אחרי שכבר נמחל ועוד למה כאן אומר בכל שנה ושנה ואולי י"ל דגם אם נמחל ונסלח החטא היינו דלגבי העובר אין כאן לחשוש לעונש שנתקבלה תשובתו אבל עדיין מה שפגם בחטאו לא נתקן ואף אם הקב"ה מחל וסולח לעונות אבל לגבי הפגם של החטא יש כאן רק העברה כל שנה ושנה שלא לראותו ולהזכירו ולעכב המחילה והאי פגם נקרא אשמה ובה מיושב היטב לשון הפסוק למעלה אנכי אנכי הוא מוחה פשעך למעני וחטאותיך לא אזכור דהיינו שהפשעים אה"נ שהם נמחקים ואין על העובר דין פושע להענישו אבל החטאות וחטא מלשון חסרון הם רק בבחינת לא אזכור אבל עדיין הפגם ישנו בעולם

בסדר אמירת הוידי על חטא שחטאנו וכו' מפסיקים בג' מקומות לומר ועל כולם וכו' א' לאחר אות י' בידועים ובלא יודעים ושוב לאחר אות ע' בעזות מצח ולבסוף אחר אות ת' בתמהון לבב וטעם החלוקה ככה"ג אינו מבואר כ"צ ובפרט דאין החלקים והפרקים שוין דהראשון עד אות י' ארוך יותר משנים האחרים והנה ואולי תיקנו לחלק דוקא באותיות אלו י' ע' ת' לכיון כנגד לשון עת"י דכתיב אצל שעיר המשתלח ושלח ביד איש עתי המדברה וגו' שאיש עתי הוא השליח המשלים הכפרה אחרי שכ"ג התוודה עליו מכל עוונות בית ישראל וכנגד לשון זה רמזו בוידי שלנו שבעוה"ר רק הוא נשאר לנו בזה"ז כדי שיהא סימן לרמז כלומר מהרה יבנה המקדש ואיש עתי יחזור לתפקידו

בסדר אמירת הוידי של על חטא שחטאנו וכו'. מפסיקים בג' מקומות לומר ועל כולם וכו' והתחלות הפרקים המחולקים הם באותיות א' לפרק הראשון באונס וברצון ובאות כ' לפרק השני בכחש ובכזב ובאות פ' לפרק השלישי בפריקת עול וביחד הם אותיות א' כ' פ' כנגד לשון אפ"ך רמז להא דכתיב שוב מחרון אפך דלהשיב האף אנו מתוודים דהמודה ומתחרט ירוחם.

על חטא שחטאנו לפניך בקלות ראש ועל חטא שחטאנו לפניך בקשיות עורף.

לכאורה הני שני על חטא הם הפכים זה מזה דמי שנוהג בקלות ראש אינו קשה עורף ואם הוא קשה עורף אינו קל ראש וי"ל דאיכא כאן כוונה